

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/78376,Uroczystosci-upamietniajace-zolnierzy-podziemia-niepodleglosciowego-Swinki-21-wr.html>
2022-10-07, 20:47

Uroczystości upamiętniające żołnierzy podziemia niepodległościowego - Świnki, 21 września 2019

22 września 1946 r. o świcie, żołnierze dwóch plutonów zgrupowania Zrzeszenia WiN mjr. Hieronima Dekutowskiego "Zapory" kwaterujący na skraju niewielkiej leśnej osady Świnki w Lasach Janowskich zostali zaatakowani przez grupę pościgową UB/MO/KBW. Mimo zaskoczenia, wyczerpanym dwumiesięcznym rajdem po Podkarpaciu lecz doświadczonym partyzantom podziemia niepodległościowego udało się odskoczyć i nawet zadać napastnikom straty. Niestety w czasie walki poważnie rannych zostało także dwóch podkomendnych "Zapory". Jeden z nich - Edward Kwiatkowski ps. "Sokół", pomimo starań sanitariuszki Barbary Nagnajewicz "Krysi" zmarł i został pośpiesznie pochowany

nieopodal pola walki przez kolegów z oddziału.

73 lata później, w przededniu rocznicy walki Zaporczyków, w lesie pod Świnkami przy tablicy upamiętniającej to wydarzenie spotkali się ludzie pragnący oddać hołd poległemu i wszystkim żołnierzom podziemia niepodległościowego. Wśród nich był ppłk Marian Pawełczak "Morwa", żołnierz zgrupowania i uczestnik potyczki, a także świadek śmierci "Sokoła", który podzielił się z uczestnikami swymi wspomnieniami.

Początkowo kapliczka, a później niewielki pomnik w miejscu śmierci Edwarda Kwiatkowskiego powstały dzięki panu Janowi Sycowi z Modliborzyc. W 1946 r. jako dziecko spotkał on idących znad Sanu Zaporczyków, a znając miejsce stoczony walki wiele lat później postanowił ocalić je od zapomnienia. W 2019 r. dzięki wsparciu Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Lublinie pomnik został poddany renowacji.

W czasie uroczystości ks. Marek Danek, proboszcz parafii św. Stanisława b. m. w Modliborzycach dokonał poświęcenia nowej tablicy na pomniku oraz odprawił mszę św. w intencji poległego i wszystkich żołnierzy walczących o niepodległość Polski. Odstonięcia odnowionego pomnika dokonali pan Jan Syc oraz pan ppłk Marian Pawełczak.

Poza ppłk. Pawełczakiem uroczystość zaszczylił ppłk Stanisław Gajewski "Staś", w latach 40. łącznik zgrupowania. Nie zabrakło przedstawicieli rodzin żołnierzy zgrupowania Hieronima Dekutowskiego "Zapory" i oddziałów, które z nim współpracowały. Przybyli m.in. pani Krystyna Frąszczak, siostrzenica "Zapory", pan Stanisław Łukasik (syn Stanisława Łukasika "Rysia"), pan Marek Franczak (syn Józefa Franczaka "Lalusia") i pan Roman Rusin (syn Aleksandra Rusina "Olka" z NSZ). W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele stowarzyszeń kontynuujących tradycje Zrzeszenia WiN z Bełżyc, Poniatowej i Lublina oraz pani dr Ewa Kurek, która jako pierwszy historyk rozpoczęła publikację opracowań na temat żołnierzy "Zapory" oraz ich wspomnień. Obecny był przedstawiciel dowództwa 2 Lubelskiej Brygady Obrony Terytorialnej im. cc. mjr. Hieronima Dekutowskiego "Zapory". Miejscowe władze reprezentowali wicestarosta janowski pan Michał Komacki oraz burmistrz Modliborzyc pan Witold Kowalik. W imieniu Nadleśniczego Nadleśnictwa Janów Lubelski przybył jego zastępca, pan Rafał Szkutnik.

Za pomoc w organizacji spotkania serdecznie dziękujemy Nadleśnictwu Janów Lubelski i społeczności Modliborzyc: panu burmistrzowi, Zespołowi Szkół im. Orła Białego, parafii oraz wszystkim mieszkańcom obecnym na uroczystości. Wielkie podziękowania za asystę dla Grupy Rekonstrukcji Historycznej im. płk. Tadeusza Zieleniewskiego pod dowództwem pana Mirosława Wielgusa.

Dokładna lokalizacja pomnika: [\[POMNIK\]](#)